

4 czerwca to dla powojennej Polski niezwykle ważny dzień. Tego dnia w 1989 roku przeprowadzono I turę częściowo wolnych wyborów parlamentarnych. Bezdyskusyjne zwycięstwo odniosła wtedy "Solidarność". Data pamiętnych wyborów czerwcowych przez wielu uznawana jest za symboliczny dzień upadku komunizmu w Polsce.

Wybory przeprowadzone 4 czerwca 1989 r. były rezultatem porozumienia zawartego pomiędzy władzą komunistyczną a przedstawicielami części opozycji i Kościoła podczas obrad Okrągłego Stołu.

Prof. Andrzej Paczkowski o Okrągłym Stole: "Najważniejszym jego owocem było obszerne porozumienie politycznie, nazwane - na poły ironicznie, na poły krytycznie - +kontraktem stulecia+".

W książce "Pół wieku dziejów Polski 1939-1989" prof. Andrzej Paczkowski stwierdzał: "Najważniejszym jego owocem było obszerne porozumienie politycznie, nazwane - na poły ironicznie, na poły krytycznie - +kontraktem stulecia+. Obejmowało ono pakiet ustaleń dotyczących zarówno zasadniczej reorganizacji najwyższych organów państwowych - wprowadzenie drugiej izby parlamentu (Senat) i urzędu Prezydenta PRL - jak i kształtu ordynacji wyborczej. Strona koalicyjno-rządowa ustąpiła ze swego najistotniejszego żądania odbycia wyborów z jednej listy i na podstawie wspólnej deklaracji".

"Po długich targach - pisał prof. Paczkowski - ustalono, że wszystkie miejsca w Senacie oraz 35 proc. miejsc w Sejmie obsadzonych będzie w wyniku wolnej gry wyborczej, natomiast pozostałe 65 proc. posłów zostanie wybranych z list o charakterze +kurialnym+ podzielonych między PZPR i jego sojuszników z PRON (w tym 35 z listy krajowej). W ten sposób komuniści zapewniali sobie, jak sądzono, +kontrolny pakiet+ mandatów wystarczający do bieżącego zarządzania państwem, ale praktycznie uniemożliwiali jednostronne zmiany o charakterze konstytucyjnym wymagające 2/3 głosów".

"Dzięki ograniczonemu do 100 miejsc składowi Senatu - dodawał prof. Paczkowski - stwarzali też ogromną szansę wyboru na prezydenta popieranego przez siebie kandydata, ponieważ elekcji tej miały dokonywać obie izby połączone w Zgromadzenie Narodowe. W ten sposób, wedle litery zapisu, wybory stawały się w istocie +niekonfrontacyjne+, przy czym PZPR uważała, iż formuła ta oznacza także łagodną kampanię wyborczą".

Ustalenia zawarte wówczas w sprawie wyborów parlamentarnych były jednorazowe. Kolejne wybory miały być już przeprowadzone według zasad całkowicie demokratycznych.

Komitet Obywatelski "Solidarność"

7 kwietnia 1989 r. Sejm uchwalił "Ustawę o zmianie Konstytucji PRL", wprowadzającą m.in. zapisy o Senacie, urzędzie prezydenta oraz ordynacjach wyborczych do Sejmu i Senatu. 13 kwietnia Rada Państwa wyznaczyła termin wyborów na 4 i 18 czerwca 1989 r.

Kilka dni później, zgodnie z ustaleniami Okrągłego Stołu, nastąpiła legalizacja NSZZ "Solidarność" (17 kwietnia 1989 r.) i NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność" (20 kwietnia 1989 r.).

Zgodnie z wolą Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ "Solidarność" kierownictwo kampanii wyborczej do parlamentu powierzone zostało Komitetowi Obywatelskiemu "S". 23 kwietnia na jego pierwszym posiedzeniu z przedstawicielami regionalnych komitetów obywatelskich zatwierdzono listy wyborcze do Sejmu i Senatu oraz przyjęto program wyborczy.

Prof. Antoni Dudek: "Kampania prowadzona przez Komitet Obywatelski odznaczała się dużą dynamiką. Znakomitym pomysłem okazały się zwłaszcza plakaty reklamujące kandydatów Solidarności z Lechem Wałęsą. Poparcia kandydatom Komitetu udzielili nie tylko znani polscy artyści i ludzie kultury, ale także zachodnie gwiazdy, m.in. Jane Fonda, Yves Montand i Stevie Wonder".

Oceniając działania Solidarności prof. Antoni Dudek pisał: "Kampania prowadzona przez Komitet Obywatelski odznaczała się dużą dynamiką. Znakomitym pomysłem okazały się zwłaszcza plakaty reklamujące kandydatów Solidarności z [Lechem Wałęsą](#). Poparcia kandydatom Komitetu udzielili nie tylko znani polscy artyści i ludzie kultury, ale także zachodnie gwiazdy (m.in. Jane Fonda, Yves Montand i Stevie Wonder). W czasie spotkań kolportowano na wielką skalę tzw. ściągę, mającą ułatwić wyborcom sam akt głosowania. Zaznaczano na nich jedynie nazwiska kandydatów Solidarności, zalecając równocześnie skreślanie wszystkich innych nazwisk, w tym także tych umieszczonych na liście krajowej". (portal www.dzieje.pl)

Prof. Dudek zaznaczył również, że Komitet Obywatelski nie był jedyną formacją opozycyjną, która zdecydowała się na uczestnictwo w wyborach do parlamentu. "Podobną decyzję - pisał prof. Dudek - podjęli także przywódcy części opozycyjnych partii politycznych, wśród których największym potencjałem dysponowała Konfederacja Polski Niepodległej. Natomiast radykalne skrzydło opozycji, obejmujące m.in. Solidarność Walczącą, Federację Młodzieży Walczącej oraz Liberalno-Demokratyczną Partię +Niepodległość+, wezwało do bojkotu wyborów. Ugrupowania te - odrzucające okrągłostołowy kompromis z komunistami oraz wszystkie jego efekty - żądały odsunięcia PZPR od władzy i przeprowadzenia całkowicie wolnych wyborów parlamentarnych".

Sytuację obozu władzy w czasie kampanii wyborczej tak przedstawiał ówczesny premier [Mieczysław F. Rakowski](#)

we fragmentach prowadzonego dziennika: "16 maja - Narada z udziałem wojewodów. Główny temat: wybory. Jest źle. W wielu miejscowościach Kościół stanął jednoznacznie po stronie opozycji, ta zaś nie przebiera w środkach. Atakuje całe 40-lecie oraz wszystko, co obecnie robimy. Dość powszechnie opozycja nawołuje do skreślenia listy krajowej. Inna rzecz, że są na niej nazwiska, które w partii nie budzą zachwyty - Barcikowski, Czyrek, Ciosek. Ciekaw jestem, jak wyjdziemy z tej opresji. Jeśli 10 mln ludzi posłucha wezwań opozycji, to wszyscy przepadniemy. 18 maja - W terenie atakują nas bez pardonu. W istocie rzeczy mamy do czynienia z walką o władzę. A co na to partia? Partia jest nadal w defensywie. Nie ulega już dziś wątpliwości, że nie jest przygotowana do walki. Złożyło się na to wiele przyczyn. 45 lat sprawowania władzy bez opozycji rozleniwiło PZPR. Inna przyczyną jest brak wiary w jej przyszłość, a gruncie rzeczy w socjalizm. Osłabła także dyscyplina wewnątrz partii". (Mieczysław F. Rakowski "Jak to się stało")

Wybory 4 czerwca 1989

Wpisany przez Administrator
czwartek, 04 czerwca 2020 06:31 - Poprawiony czwartek, 04 czerwca 2020 07:06

